

den begrændsede Frihed, som Forældrene maa have over deres Børn. I den Betænkning, jeg før tillod mig at henvise til, havde man ogsaa søgt, om man ikke kunde finde en saadan Maade, idet man opstillede den Forpligtelse for Skoleraabene, at de først skulde forsøge ved For- maning og ved at tale med vedkommende For- ældre ad moralisk Veie at indvirke paa dem, og naar det ikke frugtede, da skulde Straffen ind- træde. Der var altsaa ikke her Tale om at gaa frem minutløst og pedantisk, saa at hver Gang et Børn forsømte Skolen, skulde der strax finde Mulktning Sted, men det Hele bevagede sig i visse frie Former, hvilket kan gaa, naar Skole- raadet og en stor Del af Sognet vare enige om at erkjende Forpligtelsen til at gaa i Skole, og det Uheldige og Slette i, at Børn saaledes for- sømme Skolen. — Der kunde være enkelte Punkter i Loven, som jeg maaste kunde ønske forandrede; enkelte af dem har et andet æret Medlem allerede omtalt, men det skal jeg for Dødelikket ikke ind- lade mig paa. Kun ønsker jeg, at denne Sag maa komme til en virkelig Forhandling, og at det en Gang kan vise sig bestemt og uhindret af andre Indsigelser, hvad der egentlig er Folke- thingets Mening om vort Skolevæsen. Jeg veed meget vel, at der er de Medlemmer her til Stede — og deres Mening kan jo være fuldt berettiget — som anse en Udvikling af det nuværende Skole- væsen for fordervelig, fordi derigennem Ud- viklingen i den Retning, som de finde rigtig, vil blive forhindret, og at de derfor hverken ville have større Pengetilskud eller andre Forandringer vær- satte, der, som sagt, kan hæmme Udviklingen i den Retning, de anse for heldig. Jeg forstaaer derfor meget godt, at disse Medlemmer helst ville und- gaa Forhandling. Jeg tror, at, naar det kommer til en virkelig Forhandling, vil der være mange Medlemmer fra de forskellige Grupper her i Sa- len, som i den Henseende staa paa et forskjelligt Standpunkt, og at, naar vi ville dele dem i to Hovedgrupper, nemlig dem, der først og fremmest ville have Friskoleretningen, og dem, der ville be- vare det bestaaende Grundlag med de Forbed- ringe, som Lidens Krav og andre Hensyn maatte fordre, saa vil de Sidstes Tal være det største, men at, hvis dette sker, vil Spørgsmaalet være saaledes indviklet og indfiltreret i politiske Forhold, at det vil lykkes derigennem at standse det. Derfor hilser jeg med Glæde de Udtalelser, vi hørte af det ærede Medlem, for saa vidt man kan betragte ham som Ordfører for den Side af Sa- len, og muligvis kunde det samme Tilfælde ind- træffe som forleden, at Medlemmer fra Høire og Venstre kunne forhandle om Sagen, og vi saaledes mulig kunne komme et Skridt fremad.

Berg: Det er tilfældigt, at jeg hverken i 1872, 1873 eller 1874 ikke var til Stede ved Skolelovens første Behandling, og jeg føler der-

for Lyst til at sige et Par Ord om en Sag af saa omfattende Betydning. — Der er faldet en- kelte Ytringer fra et æret Medlem om denne Sag, jeg mener fra det ærede Medlem for Svend- borg Amts 5te Valgkreds (Høgsbro). Det maa det høitærede forhandlende Flertal selv bestemme, hvorledes denne Ytring passer til dets Stilling i det Hele, men jeg kan ikke negte, at jeg vilde have ønsket, at det ærede Medlem i et omfattende Foredrag senere havde udviklet de Anskuelser om vort Almueskolevæsens Omordning, som han selv for 5 a 6 Aar siden har været med til at udtale i en Betænkning over Sagen dengang, en Be- tænkning med Synspunkter og Forslag, der endnu ikke med et eneste Ord har været forhandlet her i Salen, og jeg vilde ligeledes have ønsket, at det ærede Medlem, i hjem jeg ser den Nærmeste til at tage Spørgsmaalet om Sorø Høiskole-Lanken op med den høitærede Minister, vilde have be- nyttet Leiligheden, da den høitærede Minister ind- bød til at forhandle denne Sag, til ogsaa her i Folkethinget at faae et Spørgsmaal drøftet, som udenfor Salen har sat mange Mand og Kvinder i levende Bevægelse, saaledes at man, navnlig gennem en saadan Forhandling ogsaa nærmere havde faaet at vide af den høitærede Kirkeminister, hvorledes han havde tænkt sig — thi det har han formodentlig ogsaa overtant — at dette Folke- universitet i Kjøbenhavn skulde være indrettet, hvilke Opgaver det skulde have, og hvorledes det skulde søge at naae disse Opgaver, for at der- igennem Momenter kunne komme frem til Be- dømmelsen af, hvilken Overensstemmelse og hvilken Forskjel der kan være mellem den høitærede Mi- nisters Anskuelser og Sorø-Høiskole-Mændenes Anskuelser om selve Sagen. Det forekommer mig, at denne Gjenstand vilde, indenfor den Be- grænsning, den høitærede Formand maatte tillade for denne Sag, have været en meget værdig Gjen- stand for det høitærede forhandlende Flertals Opmærk- somhed ved et Tilfælde som dette. Nu har jeg meget vel forstaaet, at baade Sagen selv og det politiske Hensyn maatte bringe Folkethinget til at stille sig noget paa Kant med den for sex Aar siden væ- rende Kirke- og Undervisningsminister, og at man derfor vel med Hensyn til Sagen fremsatte sine Grundtræk til en Omordning af Almueskolevæsenet — jeg havde selv den Ære at være med til dette Arbejde i Udvalget — men at man antog, at man ikke vilde komme nogen Veie med denne Mi- nister, fordi Spørgsmaalet stillede sig saa forskjel- ligt mellem det nuværende Flertal i Folkethinget og den høitærede Minister. Smidlertid staa vi nu lige overfor en lignende Situation. Jeg an- tager ligeledes, at der er en meget væsentlig For- skjel med Hensyn til Sagens Ordning mellem den nuværende ærede Kirkeminister og Folkethinget. Naar man nu forstaaer paa samme Maade, det vil sige havde de samme Forventninger som for nogle Aar tilbage, at man ved en bestemt politisk